

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Zuzana Bürgerová

Název práce: Muslimové a občanská společnost

Oponentka: Dr. Dana Moree

Kriteria hodnocení:	Hodnocení:
Vhodnost a aktuálnost tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru	1
Stručné slovní hodnocení: Téma je vhodně a aktuální.	
Využití relevantní teoretické literatury včetně cizojazyčné	1
Stručné slovní hodnocení: Autorka pracuje s rozsáhlou literaturou vč. cizojazyčné.	
Formulace cíl (problém, dílčí cíle) s využitím teorie	2
Stručné slovní hodnocení: Autorka problém a dílčí cíle formuluje dobře. Teoretická část však působí poněkud chaotickým dojmem, jako kdyby studentka chtěla do ní zahrnout veškerá dilemata, která toto téma sebou nese. Proto někdy tato část nechává dojem slepených myšlenek a diskursivních pozic.	
Formulace hypotézy (výzkumné otázky)	1
Stručné slovní hodnocení: S ohledem na cíle práce, hypotézy nejsou, ale výzkumné otázky jsou dobře formulované.	
Splnění vytčeného cíle	2
Stručné slovní hodnocení: Cíl práce se podařilo splnit, což se převážně povedlo díky solidnímu empirickému výzkumu.	
Vhodnost zvolených metod a jejich použití	1
Stručné slovní hodnocení: Metody jsou dobře zvolené, samotný výzkum je dobře zdůvodněn.	
Je-li práce prakticky orientovaná, zda přináší návrhy řešení (doporučení)	2
Stručné slovní hodnocení: Doporučení nejsou explicitně formulována, ale vyplývají částečně ze samotného výzkumu.	
Kvalita vlastních závěrů	1
Stručné slovní hodnocení: Kvalita vlastních závěrů je velmi dobrá.	
Práce s literaturou, citace pramenů, informačních zdrojů	3
- Stručné slovní hodnocení: Autorka cituje nejednotně, nepoužívá žádný standard konzistentně, někdy uvádí zdroj v samotném textu, někdy v poznámce pod čarou. Někdy neuvádí zdroj, rok, místo vydání, atd. Např. na str. 7 u jednoho titulu najdeme místo a rok vydání, u druhého nic, u třetího pak ani samotný zdroj (Gellner, ale bez knihy). Na mnoha místech chybí závorky.	
Formulační a gramatická úroveň	3
Stručné slovní hodnocení: Autorka si práci po ukončení nečetla, na mnoha místech jsou nedokončené věty, u některých chybí sloveso, některá nedávají smysl. (viz. text posudku)	
Grafická úprava	1
Stručné slovní hodnocení:	

Celková známka před obhajobou: 2

pozn.: Lze udělovat známky od 1 do 4. Vpřípadně, že bude jedna část práce hodnocena známkou 4, je třeba práci nedoporučit k obhajobě.

Témata a připomínky pro obhajobu, průběh obhajoby:

(Je nutno vyplnit, aby se student mohl připravit na obhajobu; počet témat a připomínek upravte podle Vaší potřeby.)

- Studentku je třeba předně pochválit, že se pustila do tématu sice vysoce relevantního, ale zároveň velmi složitého a kontroverzního. Proto se práce měla jmenovat minimálně Muslimové a občanská společnost v ČR po Sametové revoluci. Na tématu muslimů se dnes v Evropě a jinde reflektují základní problémy dokonce možná i krize liberálních demokracií. Je přínosné, že toto téma autorka analyzuje navíc v českém kontextu a ve vztahu k občanské společnosti. Je potřeba říct, že empirická část, vlastní výzkum autorky, je výrazně lepší než část označená za teoretickou. V teoretické části studentka bojuje s definicemi, které často i chybí, se stereotypy a předsudky, s nejednoznačnými historickými interpretacemi a s vlastním pocitem a závěry. V empirické části se situace výrazně lepší i když k ní též uvádím pár připomínek. Celkový dojem kazí nejednotný způsob citování a nízká gramatická úroveň. Jelikož práci považuji za zajímavou, uvádím celý výčet svých připomínek, které poslouží, doufám, jako inspirace pro obhajobu.
- Zajímalo by mne jestli autorka rozlišuje termín Bosňák jako národnost a bosenský muslim jako termín označující příslušníka bosňáckého národa, který je věřící, na str. 2 se zdá, že ne.
- Str. 2 spíše než článek v novinách, měla autorka vyhledat zdroj dat: Centrální institut islámských archivů v Berlíně
- Str. 3 – „Zároveň také zdaleka ne všichni muslimové s pobytem v Praze praktikují islám, jedná se hlavně o cizince ze zemí, v nichž je islám původním náboženstvím.“ Na základě čeho je někdo muslim, pokud nepraktikuje islám?
- Str. 9 – pokud je ekoterizmus součástí občanského sektoru, kde je hranice, dle autorky, která ho uvádí jako jeho součást?
- Str. 14 - František Šamalík poukazuje na to, že Rousseauova myšlenka rovnosti a svobody by byla lehce zneužita se vznikem totalitární demokracie. (Šamalík, F.1995:35) Jak?
- Str. 16 - Osmanská říše jako největší arabské impérium? Kde jsou Turci a křesťané?
- Bylo vhodné definovat termín fundamentalismus, jelikož je hodně kontroverzní.
- Str. 20: „Politolog a arabista afghánského původu Amin Saikal uvádí několik důvodů proč většina arabsko-muslimského světa tenduje ke skrytému autoritářství.“ Nebo k jiné formě demokracie? Chtělo by to samostatnou práci na úskalí demokracie a vztah k islámu. Dál v textu se mluví o kultu osobnosti, kterého vymyslel Západ. Příliš stereotypní přístup, přitom velmi složité téma. „Třetím aspektem je nedostatečné porozumění k uchopení demokratických hodnot, mezikulturního porozumění a závazkům, které z toho vyplývají.“ Zase nejasná věta. Autorka ignoruje chudobu, stratifikaci, ignoruje rozdíly mezi jednotlivými arabskými či jinými islámskými zeměmi.
- Pzn. pod čarou číslo 59 - bez data stažení a názvu citovaného článku
- Příklad na str. 26. je nejasný: „Mnohovrstevná identita muslima se tak může projevat tak, že se věřící snaží vybalancovat občanskou identitu například z perspektivy právního statutu takovým způsobem, aby jednal co nejméně v rozporu s primární identitou náboženskou. Je to například otázka placení daní. V islámu je jako daň chápán zakát, což jsou peníze věnované sociálně potřebným. Ten se však nevztahuje na běžnou povinnost placení daní.“
- Na str. 25 autorka cituje „*Toto přesvědčení sdílené identity pomáhá udržovat vztahy důvěry a solidarity potřebné pro občany k tomu, aby akceptovali demokratická rozhodnutí vlády.*“ Pak ale na str. 27 říká „Jak už bylo zmíněno, základem pro občanskou identitu je sdílení stejných politických principů.“ Jsou to naprosto zásadní rozdíly, kolem kterých se točí celá diskuze ohledně práva na konkrétní identitu. Proto nelze na jednom místě mluvit o sdílené identitě a na druhém o sdílení politických principů.
- Str. 29. „Ideální model soužití více kultur v jednom národním státě nabízí strategie integrace.“ Proč pak nefunguje integrace Romů v ČR?
- Str. 29. „Je zajímavé sledovat jakým způsobem působí proces akulturace u českých konvertitů a jaká je jejich strategie v soužití s většinovou společností.“ – oni přece kulturu nemění, pouze náboženství, nebo je to z pohledu autorky jedno? Autorka se nezmiňuje o potížích integrace národnostních menšina často se zdá, že nerozlišuje cizince a konvertity.
- Str. 30. „Mluví evropských muslimů“ – vždyť se vedou spory jestli evropští muslimové existují a ono jich je celá řada velmi odlišných, jaký mluví muslimů, který není klerik? Zdroj?

- Str. 30 „Pro integraci muslimů je podle Ramadana klíčové, aby pochopili kontext západní kultury. Ten je, kromě jiného uložen v textech.“, v jakých textech a jaká autorita určuje, o jaké texty se jedná?
- Str. 30. Poznámka o knihovně: co by, dle autorky, měla obsahovat katolická, husitská či židovská knihovna aby prokázala totéž a sice, že (zařazením) „západních knih do islámské knihovny se v jistém smyslu rozšiřuje i sebeidentifikační pole toho, co muslim pojímá do svého referenčního rámce identity muslima žijícího v Evropě nebo v České republice“
- Str. 33 „sekularizace. Poslední zmiňovaný proces spadající do 18. století, měl za následek modernizaci, rozchod s tradicí a v neposlední řadě slovo „občanský“ nebo občanská společnost přestala být chápána jako dichotomie ke slovu „náboženství, náboženský“.“ Zdroj či zdůvodnění?
- Str. 35 „Nezájem participovat na církevním dění, klesal“, znamená to, že zájem rostl?
- Str. 38 „Žádost na přiznání zvláštních práv může podat CNS registrovaná podle zákona 3/2002 Sb., nepřetržitě ke dni podání žádosti nejméně 10 a která každoročně 10 let podávala výroční zprávy o činnosti.“ – příklad věty, kterou si autorka po sobě nepřčetla.
- Str. 39, „UMO nemělo do roku 2004 právní subjektivitu z toho důvodu, že přístup církevního odboru MK ČR v průběhu 90. let, kdy ministerstvo odmítlo akceptovat uznání obce v rámci rakouského zákona z roku 1912 a registraci ze 30. let z období První republiky.“ – chybí sloveso?
- Str. 46 proč výzkumné otázky začínají číslem 4?
- Str. 60 – proč respondenti odmítli techniku kreslení mapy OS?
- Str. 67 – „K jednomu z nejzákladnějších občanských práv a povinností“ – jak povinnosti, v jakém smyslu je právo volit také povinnost?
- Výrazná část odpovědí je od konvertitek, proč?
- Str. 73, proč autorka respondentku nekonfrontovala se svým zjištěním, že TKC na webu není, když respondentka tvrdila opak?
- Str. 78 „Důvody konverze jsou různé, například dvě respondentky uvádějí, že po konverzi se zásadně změnil jejich životní styl, sociální kontakty nebo trávení volného času.“ – na důvody konverze se tedy autorka neptala?
- Str. 79 „Dvě třetiny respondentů připouští, že evropský islám je terminus technicus a odlišuje se od islámu praktikovaného v tradičně muslimských zemích.“ – jak a proč terminus technicus?
- Str. 88 „Média prahnou po kontroverzi, spíše než po skutečném poznání muslimské menšiny jako takové. Denní tisk často zveřejňuje články a glosy autorů jako jsou Roman Joch, Benjamin Kuras, Alexandr Tomsky, v časopise Reflex články Jiřího X. Doležala nebo Jana Jandourka. Články věsměs spojuje touha po senzaci, kontroverzní formě a zvýraznění rozdílů mezi kulturami.“ – když už se autorka pouští do kritiky české islámofobie uváděním jakéhosi seznamu islámofobů, měla jejich články citovat či analyzovat, nestačí pouze uvést jména, zní to trochu jako denunciacce.
- Ppc 115: „Turecko posledních let, které uzavírá do sebe, je jen ztrátou víry v Evropské společenství.“ – co to znamená?
- Kapitola Diskuze vůbec s výzkumem nesouvisí a zda se být poměrně volnou deskripci postojů některých islámofobů.
- Str. 90 „Násilí, porušování lidských práv a zvykové právo je v současné době uplatňováno pouze v Afgánistánu, Íránu a částečně v Saudské Arábii.“ Chybí zdroj pro toto tvrzení, které je zcela nepravdivé.
- Str. 91 „Média, která mají největší moc při distribuci informací a podíl na konstruování sociální reality se příliš nepodílejí na jiném, než stereotypizovaném zobrazování muslima. Bud' jako potencionálního teroristy nebo člověka uzavřeného do svých primitivních kulturních zvyklostí.“ – média studentka neanalyzovala.
- Str. 93 „Muslimská komunita spíše než „paralelní struktury“ k občanské společnosti vytváří paralelní síť sociálního kontaktu. (vlastní obchody s halal jídlem, kadeřnictví, bazén, knihovna atd.)“ – velmi zajímavé zjištění.

Cítí-li vedoucí práce či oponent potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby podrobněji, necht' tak prosím učiní zde (příp. na přiloženém archu).

***Katedra studií občanské společnosti
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova v Praze***

***Department of Civil Society Studies
The Faculty of Humanities
Charles University in Prague***

.....

Podpis oponenta práce/ Podpis vedoucího práce